

Marek, Anna

Sprawozdanie z otwarcia wystawy "Sustenazo" Moniki Weiss. Warszawa 12 III 2010

Medycyna Nowożytna 16/1 - 2, 274-275

2009 2010

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z otwarcia wystawy *Sustenazo* Moniki Weiss Warszawa 12 III 2010 (Anna Marek)

W dniu 12 marca 2010 roku w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski nastąpiło uroczyste otwarcie instalacji pod tytułem *Sustenazo*. Projekt zrealizowano w trakcie pobytu Moniki Weiss w 2009 roku w Centrum w ramach artists-in-residence laboratory. Autorka urodzona w Warszawie jest profesorem nowych mediów i rysunku na Wydziale Sztuki w Washington College. W centrum jej zainteresowań jest badanie relacji między historią i pamięcią. I temu zagadnieniu poświęcona jest wystawa, a raczej multimedialna instalacja, obejmująca zarówno pokaz wideo, rysunki, fotografie, obiekty, jak i kompozycje dźwiękowe. Inspiracją do powstania instalacji były wydarzenia, z 6 sierpnia 1944 roku, kiedy to żołnierze armii niemieckiej zmusili 1800 pacjentów i personel Szpitala Ujazdowskiego do ewakuacji. Oryginalne dokumenty, relacje osób oraz eksponaty zaprezentowane zostały w piwnicach Zamku, jedynej oryginalnej części budynku, pamiętające przedstawione wydarzenia.

Sustenazo w języku greckim oznacza wzdychać, lamentować razem niesłyszalnie i takie było przesłanie M. Weiss, widzowie uczestniczą w niemym lamencie nad wydarzeniami tamtych lat i dramatycznymi losami ludzi. Towarzyszą im prezentacje wideo. Na jednej z nich młoda kobieta bezgłośnie przeżywa swój ból, na drugiej ukazują się sprzęty medyczne symbolizujące obecność szpitala: igły, strzykawki, termometr a także ręce w chirurgicznych rękawiczkach. Całość uzupełniają kompozycje dźwiękowe. Obok muzyki słychać relacje żyjących do dziś uczestników ewakuacji, a także anonimowe głosy Niemców czytające strofy Fausta Goethego. Pojawia się również odgłos palącego się budynku, który doskonale współgra ze znajdującymi się w sąsiedniej sali eksponatami – gdzie na podłodze leżą: porzucane książki, sprzęt medyczny oraz torba lekarska. Nieme dowody ewakuacji, palącego się szpitala. W kolejnych salach znajdują się rysunki, fragmenty

Fausta Goethego. Jest również symboliczne w swej wymowie zdjęcie z sypialni Krystyny Jandy w Milanówku, w której m.in. przebywali najciężej chorzy i umierający pacjenci Szpitala Ujazdowskiego.

Artystka przed powstaniem pracy prowadziła szeroką kwerendę w Głównej Bibliotece Lekarskiej, Muzeum Powstania Warszawskiego, Muzeum Miasta st. Warszawy, współpracując z historykami i archiwistami. Dzięki tym wysiłkom powstała wystawa która kreuje nowe znaczenia, łącząc pamięć historyczną II wojny światowej z doświadczeniami starożytnej Grecji, ale również odnosi się do współczesnego kontekstu. Dzięki temu te odległe wydarzenia nabierają ponadczasowego znaczenia. Łączą zatem ideę szpitala jako miejsca niesienia pomocy, opieki oraz zbrodni naruszającej prawa człowieka. Brytyjski krytyk sztuki Guy Brett twierdzi, iż Weiss „stwarza odmienne doświadczenie przestrzeni i czasu, który nie ma określonego końca lub celu, jest stały, trwa, umacniając i pogłębiając ludzką obecność”.

Wystawę pod opieką kuratora Milady Ślizińskiej, zrealizowano we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych Ameryki w Warszawie i osób prywatnych a także dotacji ze strony Trust for Mutual Understanding. Patronat medialny objęła „Gazeta Wyborcza” i Artinfo.pl.

Instalacja M. Weiss porusza tragiczne wydarzenia sprzed 66 lat, ukazując je za pomocą nowoczesnego multimedialnego przekazu. I może właśnie to przemieszanie obrazów, obiektów i dźwięków pozwala na głębsze zastanowienie się nie tylko nad przeszłością ale również nad przyszłością, która wciąż nie jest wolna od takich zdarzeń.